

1. Pozorne si prečítajte ukážku č.1 a správne doplňte i/í alebo y/ý.

Prírodné bohatstvo umožnilo človeku obrovský rozvoj a pokrok. Preto sa vlastníctvo nerastných surovín stalo dôležitým zdrojom bohatstva. V stredoveku bol bohatý ten, kto mal dostatok zlata a striebra. V období priemyselnej revolúcie bolo rozhodujúce vlastníctvo uhlia a železnej rudy. V mu nulom storočí sa takýmto pokladom stala ropa. Dokonca ju nazvali čierným zlatom. Dnes odborníci považujú za vzácnu surovinu obyčajnú vodu.

Takmer tretina planéty nemá dostatočné zásoby pitnej vody. Jej nedostatok núti veľa ľudí opustiť svoje domovy. Slovensko, našťastie, také problémo zatiaľ nemá. Zásoby kvalitnej vody sú naším rodinným striebrom. Na poľnohospodárstvo pripadá zhruba 70% svetovej spotreby vody, pričom priemyselné odvetvia využívajú len 22%.

Najviac vody spotrebujú vyspelé európske a severoamerické štáty. Viac ako 1,5 miliardy ľudí nemá žiadny prístup k čistej vode. Najmä na čiernom kontinente. V niektorých štátoch Afriky a Ázie musí človek prejsť až 3,7 kilometra, kým sa dostane k najbližším zásobám pitnej vody. 90% odpadových vôd je v rozvojových krajinách vypúšťaných do riek a potokov, preto sa znižuje jej kvalita. Svetový deň vody sa od roku 1993 oslavuje vždy 22. marca. OSN navrhla tento dátum v roku 1992 na konferencii o dopadoch globálneho otepľovania. Na Slovensku sme si pripomenuli tento deň po prvýkrát v roku 2002.

Zdroj: (Denník Sme, 22. 3. 2014, s. 8)

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 1– 6

2. Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky v úlohe č.1?

- A) Slováci sa obávajú nedostatku vody.
- B) Slováci majú dostatok pitnej vody.
- C) Len tretina planéty má dosť pitnej vody.
- D) Najviac vody spotrebujú niektoré štáty Afriky a Ázie.

3. Ktoré z nasledujúcich tvrdení nevyplýva z ukážky č.1?

- A) Nedostatok vody je jednou z príčin migrácie.
- B) Najviac vody spotrebujú poľnohospodári.
- C) Viac ako 3,7 miliardy ľudí nemá prístup k čistej vode.
- D) Vodné toky v rozvojových krajinách sú znečisťované odpadom.

4. V ktorej z možností NIE SÚ všetky slovné spojenia združené pomenovania?

- A) železná ruda, pitná voda,
- B) nerastné suroviny, priemyselná revolúcia,
- C) zemný plyn, životné prostredie,
- D) kvalitná voda, čierne uhlie.

5. Vypíšte z 3. odseku slovné spojenie, ktoré pomenúva Afriku:

6. Napíšte číslovku v spojení „22. marec“ slovom: _____

Pozorne si prečítajte ukážku č. 2.

Spišský hrad je hradná zrúcanina zaberajúca vrchol travertínovej kopy Spišský hradný vrch, tvoriaca dominantu širokého okolia na hlavnom cestnom ťahu spájajúcom východoslovenské regióny Spiš a Šariš. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a od roku 1993 je ako súčasť pamiatkového súboru Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia zapísaný v Zozname svetového dedičstva UNESCO.

Z polohy hradu priamo vyplýva jeho obranná funkcia. Súčasne mala hradná posádka kontrolovať neďaleké obchodné cesty na Spiš zo všetkých smerov. Hrad bol strediskom Spišskej župy a sídlom správcu kráľovských majetkov na Spiši.

Zdroj: <https://liptov.sk/sk/spis/spisky-hrad> (upravené)

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 7– 12

7. Hrad používali v minulosti na ochranu, lebo

- A) mal hradnú posádku,
- B) pod ním viedli obchodné cesty,
- C) mal dobré postavenie,
- D) bol zapísaný do zoznamu UNESCO.

8. V ktorom slove dochádza k spodobovaniu?

- A) majetky,
- B) posádka,
- C) pamiatka,
- D) hradný.

9. V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie slova funkcia?

- A) ženský r., abstraktné, všeobecné, singulár, N, vzor žena,
- B) ženský r., abstraktné, všeobecné, singulár, N, vzor ulica,
- C) ženský r., konkrétne, všeobecné, singulár, N, vzor žena,
- D) ženský r., konkrétne, všeobecné, singulár, N, vzor ulica.

10. Ktorým vetným členom je v nasledujúcej vete podčiarknuté slovo?

Z polohy hradu priamo vyplývala jeho obranná funkcia.

- A) podmet,
- B) prísudok,
- C) predmet,
- D) prívlastok.

11. Ktorým slovným druhom je v nasledujúcej vete podčiarknuté slovo?

Z polohy hradu priamo vyplývala jeho obranná funkcia.

- A) príslovka,
- B) časťica,
- C) predložka,
- D) prídavné meno.

12. Ktorým slovotvorným postupom vzniklo slovo východoslovenské?

- A) spájaním,
- B) odvodzovaním,
- C) skladaním,
- D) skracovaním.

Pozorne si prečítajte ukážku č. 3

Vy kráľovské sestry na nebeskom poli,
v ktorej z vás bydló si duša moja zvolí,
keď raz z týchto nízkych zakvitnutých hájov
ona preletí ta do nadzemských krajov?

Jasné ste vy všetky, ako sláva jasné,
vo vás osláviť sa môžu duše krásne:
Oj, čo sa mi aspoň i vo dne nesmeje
blesk váš, svetlá moje, vy moje nádeje!

Zdroj: https://zlatyfond.sme.sk/dielo/147/Sladkovic_Kratsie-basne/5#ixzz7nAtMZwTN

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 13 – 16

13. Ktorý druh rýmu je použitý v ukážke č.3?

- A) obkročný,
- B) striedavý,
- C) združený,
- D) prerývaný.

14. Témou básne na základe uvedených veršov budú

- A) deti,
- B) kvety,
- C) ženy,
- D) hviezdy.

15. Ktorým básnickým prostriedkom je slovné spojenie *jasné ste vy všetky, ako sláva jasné?*

- A) metafora,
- B) personifikácia,
- C) prirovnanie,
- D) epiteton.

16. Označ možnosť, v ktorej je uvedený správny význam slova *bydló*. Zakrúžkujte správnu odpoveď.

- A) ozdobná palica,
- B) blízke srdce,
- C) miesto pobytu,
- D) vyrezávaná lavica.

Úlohy 17. – 20. sa nevzťahujú na ukážku

17. V ktorej možnosti je žáner správne zaradený k slohovému postupu?

- A) rozprávací slohový postup – povesť
- B) informačný slohový postup – opis
- C) opisný slohový postup – novela
- D) výkladový slohový postup – pozvánka

18. Ktorý zo zápisov priamej reči je správny?

- A) „No na jednu noc“, myslel som si: „bude i takáto perina dobrá“.
- B) „No na jednu noc“, myslel som si, „bude i takáto perina dobrá“.
- C) „No na jednu noc,“ myslel som si: „bude i takáto perina dobrá.“
- D) „No na jednu noc,“ myslel som si, „bude i takáto perina dobrá.“

19. V ktorej možnosti sú všetky spoluhlásky l, í a r, ř slabikotvorné?

- A) dlho, klokať, brmolec, britský,
- B) driemať, drgať, mlieko, priateľ,
- C) drzosť, vlčí, mĺkvy, brúsiť,
- D) kĺb, slnko, trň, škvrna.

20. Doplňte

- A) Rozsiahlejšie epické dielo, ktoré má zložitý dej (hlavná a vedľajšie dejové línie), mnoho postáv (počas deja sa vyvíjajú) sa nazýva _____.
- B) Príbeh plný nezmyslov a nezmyselných udalostí sa nazýva _____.
- C) Opakovanie rovnakého slova na začiatku veršov sa nazýva _____.
- D) Rozhovor dvoch alebo viacerých postáv sa nazýva _____.

Kľúč správnych odpovedí a bodové hodnotenie

Úloha číslo	Správna odpoveď
1	obrovský, období, minúlom, čiernym, problémy, našim, niektorých, vypúšťaných, kvalita, prvýkrát
2	B
3	C
4	D
5	čierny kontinent
6	dvadsiaty druhý
7	C
8	B
9	B
10	A
11	A
12	C
13	C
14	D
15	C
16	C
17	A
18	D
19	D
20	A – román B – nonsens C – anafora D - dialóg